

DET KONGELIGE
FORSVARSDIPLASEREMENT

640

02.01.2004

2003/5537 20

Norsk Polarinstitutt
Kystdirektoratet
✓ Fiskeridirektoratet

Tidl ref

Vår ref
2004/02230 - 2/FD III/MGR

Dato

20 OKT 2004

HELHETLIG FORVALTNINGSPLAN FOR BARENTSHAVET - HØRINGER

Forsvarsdepartementet (FD) har i forbindelse med utarbeidelse av en helhetlig forvaltningsplan for Barentshavet mottatt tre utredninger på høring. Dette er hhv:

- Utredning angående konsekvenser av ytre påvirkning utarbeidet av Norsk Polarinstitutt
- Utredning angående konsekvenser av skipstrafikk i området Lofoten – Barentshavet utarbeidet av Kystdirektoratet
- Utredning angående konsekvenser av fiskeri i området Lofoten – Barentshavet utarbeidet av Fiskeridirektoratet

Da dette er utredninger som står på selvstendig grunnlag gis kommentarer til den enkelte utredning. I tillegg gis noen generelle betraktninger.

Konsekvenser av ytre påvirkning

Denne anses først og fremst som kunnskapsbakgrunn for de øvrige utredningene. Her blir det pekt på konsekvenser for havmiljøet av klimaendringer, forurensning og introduserte arter. Det blir videre foretatt en grundig gjennomgang av konsekvenser av norsk og russiske petroleumsvirksomhet, med scenariebeskrivelser av mulige utviklingstrender frem til 2020. Rapporten påpeker at den største trusselen for havmiljøet i området vil være den russiske oljetransporten langs norskekysten, noe som blir belyst i utredningen av konsekvenser av skipstrafikken. FD har ingen merknader til denne utredningen.

Konsekvenser av skipstrafikk i området Lofoten – Barentshavet

Forsvaret har gjennom Sjøforsvaret vært representert i arbeidet med denne

utredningen. FD vil peke på det samarbeid som foregår på flere områder mellom Forsvaret og Kystverket, herunder i forhold til overvåkning og oljevernberedskap. I tillegg pekes på at det i regi av FD i 2003 ble gjennomført en utredning angående kystberedskap og overvåkning. I dette arbeidet, hvor også Fiskeri- og Kystdepartementet (FKD) deltok, ble det anbefalt en rekke tiltak for å samordne havovervåkning, og forbedre informasjonsutvekslingen mellom beredskapsetatene. I kapittel 4 foretas det en gjennomgang av tiltak for styrket sjøsikkerhet og kystberedskap med hovedfokus på FKDs rolle. Generelt mangler kapitlet en omtale av Forsvarets rolle i kystberedskapen. Under omtalen av slepebåtberedskapen langs kysten av Nord-Norge mangler det for eksempel en beskrivelse av at Forsvaret, ved Kystvakten, stiller med to av de tre fartøyene som inngår i denne beredskapen.

Hva angår omtale av skyte- og øvingsfelt så er det noen unøyaktigheter i utredningen. På side 120 første avsnitt vil riktig omtale være: *"Norges offentlige utredninger har utgitt rapporter som omhandler Forsvarets behov for skytefelt på land og sjø vurdert i forhold til sivile interesser, den siste som NOU 1996:8."*

På side 120 annet avsnitt vil riktig beskrivelse av igangsatt arbeid være: *"I den forbindelse har Forsvarsbygg i samarbeid med Forsvarets militære organisasjon igangsatt et arbeid med Nasjonal helhetsplan for skyte- og øvingsfelt i sjø. Planen tar sikte på å tilrettelegge for en behovs- og konsekvensvurdert portefølje av sjøbaserte skyte- og øvingsfelt, og vil danne et beslutningsgrunnlag på dette området."*

Til fotnote 51 knyttes følgende kommentar: *"Sist publiserte arbeid fra Fostervollutvalget i serien Norges offentlige utredninger er NOU 1996:8 Forsvarets skyte- og øvingsfelt (Hovedrapport fra Det rådgivende utvalg til vurdering av Forsvarets øvingsmuligheter). Den 5. oktober 2004 overleverte Fostervollutvalget sin nyeste Hovedrapport til forsvarsministeren."*

Konsekvenser av fiskeri i området Lofoten - Barentshavet

Utredningen er i hovedsak en beskrivelse av nå-situasjonen, men trekker samtidig også frem mulige utviklingstrekk. Den synes således å gi et meget godt grunnlag for å sette forvaltning innenfor fiskeriene i en større sammenheng.

Omtale av skytefelt (utredningens side 146 pkt 11.4.3) anbefales oppdatert i samsvar med kommentarer i forrige punkt. I tillegg bør ordet konstruerer i pkt 11.4.2 erstattes med oppretter. I pkt 11.4.4 sies at det ikke alltid er like lett å unngå konflikt mellom militær øvingsaktivitet og fiskeriaktiviteter. FD vil her presisere at i tilknytning til planlegging av større øvelser involveres blant annet fiskerimyndighetene, i tillegg til at deltagende enheter tilføres informasjon om kjent fiskeriaktivitet og eventuelle sårbare områder.

Generelle betraktninger

Utredningene representerer en grundig og god analyse av mulige utviklingstrekk og konsekvenser. I tillegg peker utredningene på områder der det ikke er tilstrekkelig kunnskap, noe som anses å være en viktig erkjennelse og godt utgangspunkt for en

bedret forvaltning. Det er imidlertid en svakhet at konkrete tiltak for å møte påpekte utfordringer, herunder i forhold til eventuelle ulykker og hendelser, er viet mindre oppmerksomhet. FD anbefaler at en bredere omtale av mulige tiltak gis i den endelige forvaltningsplanen for Barentshavet. I denne sammenheng må bruk av Forsvarets ressurser også vurderes, da Forsvaret har en viktig rolle både i forhold til fiskeriaktiviteten og skipstrafikken i området, eksempelvis knyttet til overvåking, myndighetsutøvelse og beredskap i forbindelse med ulykker. Videre gjennomfører Kystvakten rutinemessig vannprøvetaking, noe som ytterligere kan effektiviseres.

En helhetlig forvaltningsplan for Barentshavet vil innebære utfordringer for Norge som nasjon. Dette omfatter forhold som å få aktører til og handle i tråd med en overordnet plan, klare rammer og hjemmelsgrunnlag for nødvendig håndhevelse og kontroll, og tilførsel av de nødvendige ressurser for gjennomføring.

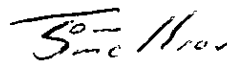
Hva angår Forsvaret egen aktivitet så legges det stor vekt på å tilpasse seg miljøkrav, enten det omhandler materiell eller gjennomføring av trenings- og øvingsaktivitet.

Konklusjon

Det anses at en helhetlig forvaltningsplan for Barentshavet neppe vil legge begrensinger på Forsvarets sjømilitære aktiviteter. Det synes videre klart at Forsvarets ressurser vil være et viktig bidrag i en oppfølging av planen og en helhetlig forvaltning. Det er en svakhet at konkrete tiltak for å møte påpekte utfordringer er viet lite oppmerksomhet. Dette bør innarbeides i en helhetlig forvaltningsplan. FD vil videre peke på at det vil være nyttig og nødvendig å se utviklingen av en helhetlig forvaltningsplan for Barentshavet i sammenheng med overordnede mål for en fremtidig utvikling i nordområdene. Det vises her til NOU 2003 nr. 32 – Mot nord.

Tore Jakobsen

Tom Smellror

Kopi:
Miljøverndepartementet
Fiskeri- og kystdepartementet

Intern kopi
FD I, FD II, FD IV, FD V, LED SEKR